

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 28. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri pošni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 20. marca 1928.

Telefon št. 2552.

ŠTRV. 33.

Svetovno hmeljsko tržišče in Jugoslavija.

Poljedelsko ministrstvo je te dni izdalo monografijo o kulturi hmelja v naši državi, ki jo je spisal naš ožji rojak ing. Josip Teržan. Studija obsega obilo zanimivih podatkov o razmerju naše hmeljske trgovine napram svetovnemu tržišču hmelja, ki jih je zbral avtor na svojih strokovnih potovanjih v inozemstvu in ki kažejo, kako važno mesto zavzema hmeljarsstvo v naši državi.

Hmelj se nahaja v naši Kraljevini med industrijskimi rastlinami na četrtem mestu. Na prvem mestu je produkcija tekstilnih surovin in sicer kopolje s 34.402 ha, lanu 12.977 ha in bombaža s 706 ha. Drugo mesto zavzema sladkorna pesa s 37.110 ha kultur. Na tretjem mestu se nahaja produkcija tobaka s 15.131 ha, na četrtem mestu pa je hmelj z 8650 ha. Za njim se vrstijo mak, oljnata repica, cikorija itd. Hmeljske kulture so se v zadnjih povojnih letih v naši državi ogromno razširile. V toku zadnjih sedmih let se je površina hmeljskih nasadov v Sloveniji skoro potrojila v Vojvodini pa početrnajstorila in sicer je znašala:

Leta	Slovenija	Bačka	Skupno
1920	749 ha	404 ha	1153 ha
1924	850 ha	2000 ha	2850 ha
1925	930 ha	3430 ha	3300 ha
1926	1200 ha	3330 ha	4530 ha
1927	2027 ha	6677 ha	8650 ha

Povod za tako veliko razširjenje so bile predvsem visoke cene hmelja v letih 1925 in 1926. Po vojni smo imeli pet dobrih hmeljskih letin in sicer 1919, 1921, 1923, 1925 in 1926. Lansko leto pa je povzročil velik padec cen akutno hmeljsko krizo, katere posledica bo brezdvomno zmanjšanje hmeljskih kultur.

V svetovni produkciji stojimo po velikosti s hmeljem zasejane zemlje na tretjem mestu. Na prvem mestu se nahaja Nemčija s 30-8%, na drugem Češkoslovaška z 28-8%, na tretjem mestu Jugoslavija s 16-4%, na četrtem mestu Francija z 8-7%, na petem mestu Poljska s 7-4%, na šestem mestu Belgija s 3-9%, na sedmem mestu Rusija s 3%, nato sledijo z 1% Avstrija, Madžarska in Rumunija. Glede množine pridelanega hmelja pa zavzema prvo mesto Češkoslovaška republika.

Naša država mora 98% svoje produkcije hmelja izvažati. Izvoz je znašal po posameznih letih:

1920. leta	10.815 q
1921. leta	12.843 q
1922. leta	8.800 q
1923. leta	23.035 q
1924. leta	12.773 q
1926. leta	30.457 q

Zanimiva je statistična podelitev našega eksporta hmelja na posamezne države. V dobi od 1. septembra 1926 do 31. avgusta 1927 se je od celokupnega našega izvoza uvozilo v Nemčijo 55-5%, na Češko 34-5%, v Avstrijo 5-5%, v Italijo 1-7%, v Francijo 1-9%, v Švico 0-7%, v Madžarsko 0-2% v skupni vrednosti 207.494.183 Din.

Svetovni konzum hmelja znaša po zadnjih podatkih 1.141.950 q, od česar pripade na Evropo 907.650 q in sicer konzumirajo posamezne države sledeče množine:

Nemčija	230.750 q
Avstrija in Madžarska	24.750 q

Češkoslovaška	48.000 q
Poljska, Rumunija in Jugoslavija	19.800 q
Ostale balkanske države	2.700 q
Francija	52.000 q
Belgija	71.400 q
Nizozemska	9.000 q
Skandinavija	13.000 q
Švica, Italija in Portugalska	20.000 q
Rusija	25.000 q
Anglija	373.500 q
Združ. Severoamer. države	130.000 q
Kanada	18.000 q

V vseh navedenih državah se zahteva tudi naš hmelj, posebno v Švici, Italiji, Španiji, na Japonskem, v Indiji in Avstraliji. Zalibog naš hmelj tja ne dospe direktnim putem, marveč preko norimberških in žateških ter hamburških prekupcev, ki razpolagajo za te svrhe z velikim finančnim in trgovskim aparatom, kateremu naša nerazvita domača trgovina ni kos. Direktnih izvoznikov je v naši državi zelo malo, večina trgovcev se bavi s komisijskim nakupom za inozemske dobavitelje. V hmeljsko trgovino pa se je v zadnjem času urinilo poleg teh še nebroj nekvalificiranih drobnih prekupčevalcev, ki so povzročili popolno anarhijo in mnogo prispevali k temu, da se je kriza tako poostрила.

Ker služi hmelj za izdelavo piva, navajamo v naslednjem še statistiko produkcije piva v letu 1926. V tem letu smo mi producirali ca. 900.000 hl piva, dočim je Češkoslovaška producirala 9.714.000 hl, torej skoro enajstkrat toliko. Produkcija ostalih držav je razvidna iz sledečega pregleda:

Rumunija	1.003.000 hl
Italija	1.219.000 hl
Poljska	1.600.000 hl
Rusija	2.500.000 hl
Nizozemska	1.970.000 hl
Švica	2.035.000 hl
Danska	2.258.000 hl
Švedska	2.363.000 hl
Avstrija	5.442.000 hl
Francija	13.496.000 hl
Belgija	17.000.000 hl
Anglija	36.464.000 hl
Nemčija	48.376.000 hl

Za produkcijo piva uvažajo naše pivovarne polovico hmelja iz inozemstva in to po večini žateškega hmelja in le ca. 50% konzuma krijejo z domačim pridelkom. Pivovarska industrija pri nas ne napreduje tako kakor bi bilo želeto in so pivovarne le tri do štiri mesece v letu polno zaposlene. Vsled tega kakor tudi vsled nesorazmerno visokih trošarin in drugih davščin so cene piva v nadrobni prodaji zelo visoke, kar bistveno vpliva na konzum. Na Bavarskem in na Češkem je pivo mnogo cenejše in se ga vsled tega tudi mnogo več konzumira.

Izvoz hmelja v razne države je zelo otežkočen vsled visokih carin. Tako se za 100 kg uvoženega hmelja plača uvozne carine:

v Češkoslovaško: 70 zl. čsl. kron;
v Nemčijo: 60 zlatih mark;
v Avstrijo: 20 zlatih kron;
v Švico: 3 švic. franke;
v Francijo: 59-50 franc. frankov;
na Madžarsko: 25 zlatih kron;
na Dansko: 30 danskih kron;
v Anglijo: 4 funte sterlingov;
v Španijo: 5 zlatih pezet;
v Italijo: brez carine;
na Nizozemsko: brez carine.

Interesantni so podatki študije glede produkcijskih stroškov za pridelanje 100 kg suhega hmelja, ki znašajo 2800 Din po računu poljedelске

Proslava 25-letnice Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani.

Matica naših obrtniških združnih organizacij Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani je slavila na sv. Jožefa dan 25-letnico obstoja in javnega delovanja za koristi in prospeh obrtniškega stanu. Bilo je to res lepo in velepomembno slavje, kojega so se v obilnem številu udeležili obrtniki iz cele Slovenije, pa tudi zastopniki oblasti in važnejših gospodarskih korporacij. Zveza sama, pa tudi prireditelji morejo biti ponosni na ta dan, ki jim more biti v največje zadoščenje za vztrajno, požrtvovalno in trudapolno delo.

Že na predvečer slavja se je vršil prijateljski sestanek v veliki dvorani Kazine. Goste je pozdravil predsednik Zveze obrtnih zadrug g. Josip Rebek, ki je pozdravil predvsem častnega predsednika zveze g. Eng. Franchettija, nato župana g. dr. Puca, podžupana Turka, predsednika Zveze hrvatskih obrtnikov g. Ramuščaka in podpredsednika saveza g. Rosenberga, dalje seniorja štajerskih obrtnikov I. Rebeka iz Celja, načelnika dr. R. Marna, dvornega svetnika Bonača, generalnega tajnika zbornice TOI dr. Frana Windischerja, načelnika Zveze gostilničarskih zadrug g. Kavčiča, zborničnega tajnika g. I. Mohoriča in konzulenta g. Frana Žagarja, zastopnice slovenskih obrtnic go. Pancevo in gđ. Šarcevo ter navzoče člane Vrhovnega obrtniškega sveta, zastopnike obrtniških društev itd.

Po pozdravnem govoru se je na odziv razgrnila zavesa, za katero je bila lepa alegorija, predstavljajoča obrtniško delo. Ob zvokih vojaške godbe in ubranem petju obrtniškega zbora so se v pavzah vrstili nagovori navzočih zastopnikov. Prvi je pozdravil župan mesta Ljubljane g. dr. D. Puc. Za njim je v daljšem govoru orisal zgodovino borb slovenskega obrtništva gen. tajnik Zbornice TOI g. dr. Fran Windischer. Sledilo so mu s pozdravnimi govori podžupan g. Turk, predsednik Saveza hrvatskih obrtnikov g. Ramuščak, g. Rebek, podpredsednik Saveza hrvatskih obrtnikov g. Rosenberg, g. Malovič iz Novega mesta, g. Rebolj iz Kranja i. dr. Ob petju in godbi se je po končanih govorih razvila prav živahna zabava.

V ponedeljek ob 10. dopoldne se je vršilo v dvorani Narodnega doma slavnostno zborovanje.

ga ministarstva. Taka številka je seveda le nekako povprečno merilo, ker so produkcijski stroški odvisni od klimatičnih razmer, starosti kultur, boleznih in škodljivcev ter drugih momentov, ki se od sezone do sezone spreminjajo. Tako znašajo v Vojvodini povečini produkcijski stroški na 1 kg 40 do 64 Din, dosegli pa so leta 1926 pri poznih vrstah hmelja vsled pojave peronosporo tudi 200 Din. Povprečno se lahko računa, da 20% hmeljanikov obrodi zelo dobro, 40% srednje dobro in 40% pa slabo. V preteklem letu je bilo razmerje mnogo neugodnejše in se računa, da je bilo samo 16% kvalitetnega hmelja. Cene, ki so bile prejšnja leta 100 in še več odstotkov nad produkcijskimi stroški, so padle v zadnjem času tako, da krijejo hmeljarji v mnogih primerih komaj polovico svojih produkcijskih stroškov. V tem leži jedro krize, ki bo trajala, kakor razmere danes kažejo, najbrže tudi še celo prihodnjo sezono.

Slavnostno zborovanje je otvoril zvezni predsednik g. Josip Rebek, ki je v svojem pozdravnem govoru povdarjal, da slovenski obrtnik nima stare zgodovine, starih tradicij. V velikem svetu je movinec, v mejah svoje domovine pa nosilec bodoče obrti. Navzlic temu moramo v zadnjih 25 letih ugotoviti med našim obrtništvom znaten napredek, predvsem v dvigu stanovske zavesti. Zgodovina Zveze obrtnih zadrug posega prav tja v čase, ko slovenskega obrtnika, kot gospodarja skoro še ni bilo. V drugi polovici preteklega stoletja obrtne zadruge niso bile zaščitnice obrtnika, temveč okostenele poluradne institucije, ki so jih vodile dunajske in graške centrale. Toda zavest našega obrtnika se je dvignila in začutil je potrebo po tesnejši združitvi, za kar gre velika zasluga predvsem g. E. Franchettiju. V prvih vrstah obrtniškega gibanja vidimo poleg njega Jeana Schreya, pok. Frana Jelčnika, Josipa Rojina, Ivana Kregarja, Ivana Dachsa i. dr. Stremljenja zveze so vedno krepko podpirali in zvezi izdatno pomagali: sedanj generalni tajnik Zbornice TOI g. dr. Fran Windischer, pok. Ivan Šubic, načelnik dr. R. Marn in bivši obrtni referent na magistratu g. I. Šešek.

Po predsednikovem pozdravnem govoru so čestitali jubilatki: v imenu velikega župana načelnik ministarstva trgovine in industrija g. dr. R. Marn, nar. poslanec g. A. Kramer, predsednik Zbornice TOI g. Ivan Jelačin ml., predsednik Saveza hrvatskih obrtnikov g. Milan Ramuščak, podžupan ljubljanski g. Turk, predsednik Trgovskega društva »Merkur« g. dr. Fran Windischer (glej njegov govor na drugem mestu!), v imenu Zveze trgovskih gremijev g. Josip J. Kavčič, za inženjersko zbornico in Zvezo industrijev g. ing. Milan Šuklje, g. Ivan Rebek iz Celja za Vrhovni obrtniški svet in g. Bureš iz Maribora za Zvezo obrtnih zadrug v Mariboru, podpredsednik zbornice TOI g. Ivan Ogrin, M. Vahtar, gđna Šarčeva v imenu ženskega obrtništva in g. E. Franchetti.

Na predlog g. F. Igljica je zbor soglasno izvolil za častne člane Zveze gg.: dr. R. Marna, I. Rebeka, J. Zadravca, M. Krapeža, Fil. Ogriča, Ivana Bajcarja in Iv. Gogolo.

Zborovanje, kojega se je udeležilo okoli 400 zastopnikov obrtništva, je poteklo slovesno in resno, dostojno velikega praznika dela.

Po zborovanju se je vršil skupen obed delegatov v veliki dvorani Kazine. Tudi pri obedu se je slišala cela vrsta izbranih govorov, lepih zdravic v čast Zvezi, njenim uspehom, pa tudi njenim voditeljem in sotrudnikom. Poleg predsednika g. Rebeka, ki je pozdravil goste, so govorili: župan g. dr. D. Puc, predsednik zbornice TOI g. Ivan Jelačin ml., generalni tajnik Zbornice TOI g. dr. Fran Windischer, direktor Srednje tehnične šole g. J. Reisman, predsednik Saveza hrvatskih obrtnikov g. M. Ramuščak, g. Jakob Zadravec, g. Josip Kavčič, g. F. Batjel, gđna Šarčeva, g. Bajcer, g. M. Krapež, g. Ferant, i. dr.

Ob koncu se je predsednik g. Rebek s prisrčnimi besedami zahvalil delegatom obrtnih zadrug, zastopnikom oblasti in korporacij ter vsem, ki so pripomogli, da se je pomembno slavje vršilo tako veličastno.

Praznik slovenskega obrtništva.

Pri proslavi 25-letnega jubila Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani je generalni tajnik Zbornice TOI dr. Fran Windischer izrekel naslednje izbrane in velepomembne besede:

Mnogobrojna slovenska gospodarska družina praznuje danes na dan sv. Jožefa, starega patrona naše zemlje in spoštovanega zaščitnika poštenega rokodelskega stanu, vesel in znamenit praznik. Lep spomin obhaja te dni naše slovensko obrtništvo na one dneve pred 25. leti, ko so dalekovidni vodniki obrtniškega stanu povili organizatorne jedinice, posamezne rokodelske zadruge, v višjo enoto v Zvezo obrtnih zadrug. Modro je ozreti se ob srebrnem jubileju nazaj, da vidimo v tem 25-letnem razdobju opravljeno nemalo trdo delo, pa se pri tem zrelišču obodrimo in osrčimo za novo premišljeno delo vse do zlatega jubileja ponosne petdesetletnice. Vse veje Slovenske gospodarske družine, bližnji in daljni sorodniki se vesele današnjega spominskega slavlja našega obrtniškega stanu in mu prinašajo, veseleč se tega skupnega gospodarskega praznika, svoje prisrčne in radostne čestitke. Kot predsedniku matice slovenske trgovske organizacije, Trgovskega društva »Merkur« za Slovenijo v Ljubljani mi je čast in srčna potreba izreči svojo radost ob lepih uspehih in ob čvrstem napredku našega obrtniškega stanu tekem 25-letnega delovanja Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani. Prijatelj ideje gospodarskega solidarizma se slovenski trgovec veseli živahnega in smotrenega dela v Zvezi obrtnih zadrug in njenih članic ter iskreno želi, da bi se dobri odnošaji med obrtnimi in trgovskimi organizacijami obdržali tudi v prihodnosti, zakaj pri nas Slo-

vencih je dandanes v važnih vprašanjih gospodarske politike potrebna prav posebno složnost in edinost med trgovskimi in obrtniški gospodarji.

Dovolite mi, spoštovana gospoda, da ob tej priliki kot iskren prijatelj našega obrtniškega stanu, ki je po mojem trdnem prepričanju odločilne važnosti za ves bodoči razvoj naše samostojnosti v produktivnem delu, izrečem še te besede: Naše obrtniške organizacije se morajo držati v svojem delu kot zvestega vodila načela, da so stanovske, strokovne in gospodarske družbe in da hočejo take in samo take ostati tudi v bodočnosti. V obrtniških organizacijah je treba gojiti zmisel in razumevanje za pridno vsakdanje delo, za varčnost, treznost in za trajno prizadevanje po strokovnem izpopolnjevanju in dovrševanju. Skrbno pozornost je treba posvečati dobri vzgoji našega obrtnega podmladka in dobremu razmerju do obrtniških sotrudnikov in pomočnikov ter gojiti brižno razum za pravi gospodarski napredek. Obrtniške organizacije morajo z vsó čuječnostjo negovati spoštovanje do marljivega dela ter ljubezen in spoštovanje do obrtniškega stanu. Obrtniške organizacije naj širijo duh prave stanovske zavednosti in krepe zdrav stanovski ponos. Kakor je nepogrešna v gospodarskem tveganju pridobitnost in žene gospodarja korist, mora biti vendar cilj in smoter gospodarskega prizadevanja in hotenja blaginja domovine. Ob takih vodilih in načelih bomo imeli pri nas dobre, večje in razumne obrtne gospodarje, ki bodo ponos svojega stanu in vseh Slovencev. Imeli bomo potem pravico pokazati se tudi drugim in reči: Pridite in pogledite! Slovenski obrtniki so iz skromnih in pohlevnih začetkov v kratkem razdobju lepo napredovali, prišli so naprej in hočejo naprej. Na tej pravi, pravi poti: Bog in sreča z njimi!

Plenarna seja zbornice TOI.

(Glej poročilo v sobotni številki »Trg. lista«)

Na plenarni seji Zbornice TOI, ki se je vršila v četrtek, dne 15. t. m., so bili stavljeni naslednji samostojni predlogi od posameznih zborničnih članov:

Samostojni predlog g. J. Ložarja za uvedbo telefonske proge na Bizeljsko. Nadalje je g. Ložar predlagal, da naj zbornica votira 20.000 Din za razne intervencije v Beogradu, kateri znesek naj se naloži pri Narodni banki v Beogradu ter se ž njim od časa do časa po potrebi disponira.

G. rav. A. Krejči je stavil predlog, da se najodločneje protestira proti nameravanemu povišanju železniških tarif.

G. J. Rebek glede zopetne uvedbe obrtniških kreditov pri Narodni banki pod istimi pogoji, kakor jih je dovoljevala do ustanovitve Drž. obrtne banke. Nadalje je g. Rebek stavil predlog glede ustanovitve podružnice Drž. obrtne banke v Ljubljani.

Podpredsednik zbornice g. I. Ogrin je zahteval, naj zbornica ponovno podvzame vse potrebne korake, da se uveljavijo želje interesentov pri reorganizaciji Srednje tehniške šole v Ljubljani.

G. Stanko Florjančič je predlagal, naj se odpošlje na vsa kompetentna mesta predstavka, da se omeji nedovoljeno poslovanje konsumov.

G. F. Kavčič je stavil tri predloge in sicer: 1. za odpravo vodenja registra za točenje žganih pijač; 2. za preuredbo pravilnika o gostilnah, kavarnah in drugih točilnicah; 3. za ukinitve pripombe 3. k tar. post. 34 zakona o taksah in pristojbinah.

G. dr. I. Rekar je stavil predlog v zadevi povišanja najemnin za ležarinske prostore, nadalje je g. dr. Rekar stavil poseben predlog tudi glede ukinitve zvaničnega carinjenja pri lesnih pošiljkatih v izvozu.

G. Oset Andrej je stavil predlog glede ureditve predpisov o točenju alkoholnih pijač, nadalje predlog, da se kazni za obrtne prestopke stekajo v fond za obrtne in gostilničarske šole. G. Oset je tudi predlagal, da se naj

zbornica zavzame za taksno prostost zadrug, vendar je bil ta predlog brezpredmeten, ker je zadeva že urejena in je generalna direkcija davkov izdala tozadevno tolmačenje.

G. ing. Remec je predlagal, da se naj sestavi do prihodnje seje načrt za novo službeno pragmatiko, a da se do tedaj ne zasede nobena nova uradniška mesta.

G. L. Fatur je govoril o pocenitvi modre galice in predlagal, da se zbornica zavzame za to, da pride pocenitev tudi trgovcem v prid.

G. Fran Čeh je stavil nujen predlog v zadevi otvoritve železniškega prometa na prekmurskih progah z Mađarsko.

Delovanje Zbornice TOI.

(Iz poročila, ki ga je podal predsednik Zbornice TOI g. Ivan Jelačin ml. v plenarni seji 15. t. m.)

(Nadaljevanje.)

Pri tej priliki omenjam, da predvideva proračun ministrstva saobračaja za leto 1928/1929 tudi že prvo tranšo kredita za zgradbo prometnega trikota na postaji Zidani most, tako da bo mogoč direktni dohod vlakov s postaje na hrvaško stran. Nadalje predvideva tudi izmenjavo izrabljenih tračnic na progi Borovnica — Rakke. S tem bo zadoščeno vsaj dvem najnujnejšim potrebam našega železniškega prometa. Po dograditvi drugega tira med Beogradom in Novsko, postaja tudi vprašanje zgradbe drugega tira med Zidanim mostom in Zagrebom zelo pereče. Ta progja je danes absolutno preobremenjena. Promet pa bo po dograditvi Krapinske in Št. Janške železnice še bolj porastel. V ostalem so zemeljska dela za drugi tir do Sevnice že izvršena, kar bo v znatni meri olajšalo zgradbo.

Poleg železnic se zelo zadovoljivo razvijajo stalne avtobusne zveze za potniški promet ter pričakujemo, da bodo v kratkem vzpostavljene tudi že mednarodne stalne avtobusne zveze s sosednimi državami. Intenziven razvoj avtomobilizma pa zahteva, da se vzdrževanju cest posveti v bodoče posebna pažnja.

V komercijelnem oziru je važna za trgovski promet nova potniška tarifa, ki je stopila dne 1. marca t. l. v veljavo. S to tarifo je upeljana namesto dosedanja kilometrske tarife stopnjovita tarifa za brzovlake, dočim je glede potniških vlakov ostala dosedanja tarifa neizpremenjena. Pri sestavi te tarife predlogi zbornice niso bili v polnem obsegu upoštevani. Tudi je cena novo upeljanih predplačilnih listkov, ki bi bili za trgovce in trgovske potnike lahko velikega praktičnega pomena, previsoko odmerjena, da bi jih mogli v večjem obsegu izkoristiti.

Izpremembe določb glede uporabe pristajniških tarif, ki jih je uveljavila Generalna direkcija pretekli mesec, so izzvale v krogih lesne trgovine precej razburjenja. Posebno neugodno upliva ukinitve zaračunavanja luških tarif potom kartiranja, kar veže interesentom znatne vsote obratnega kapitala. Tudi moramo še vedno računati z nevarnostjo povišanja nekaterih blagovnih tarif, ki jih je minister saobračaja v svojem ekspoziju v Narodni skupščini aviziral. Lesna trgovina bo občutno prizadeta po novih povišanih pristojbinah za najemnino ležarinskih prostorov, ki jih je odredila Generalna direkcija z naredbom z dne 24. februarja. Zbornica je pokrenila vse korake, da se nameravano povišanje najemnin opusti. Važno je, da je bil z 10. marcem odprt direktni železniški promet z Grško, ker je reekspedicija pošiljatev v Gjevgejlji povzročala velike stroške in zakasnitve transportov. Omeniti moram, da se izdeluje direktna jugoslovansko-italijanska tarifa za izvoz in uvoz preko Trsta in Reke, ki bo za Slovenijo posebne važnosti. V ekonomskem in komercijelnem oziru se nadaljuje centralizacija v zmislu lani izdane Uredbe o organizaciji prometne službe. S 1. januarjem t. l. je bilo reševanje vseh reklamacij in povračil ter odškodnin brez izjeme odvzeto direktijam in centralizirano pri Generalni direkciji železnic.

Zato se je dne 7. januarja t. l. vršila v Zagrebu konferenca gospodarskih korporacij iz Hrvaške in Slovenije proti centralizaciji nabavk Državnih železnic. Naša zbornica se je priključila skupni zahtevi, da se nabave zopet decentralizirajo. Dosedanja akcija je imela le delni uspeh in se bo vsled tega nadaljevala.

Za bodoči kongres svetovno poštne zveze, ki se bo vršil prihodnje leto v Londonu, je zbornica sestavila obširno spomenico glede potreb, izprememb in dopolnil mednarodnih poštne konvencij, o katerih je bilo včeraj na seji trgovskega odseka podano podrobno poročilo.

Trgovsko - politične zadeve.

V trgovsko političnem oziru mi je poročati, da so po zadnji plenarni seji stopile v veljavo tri važne trgovske pogodbe in sicer dne 20. decembra l. l. trgovinska in plovitvena pogodba z Nemčijo, dne 24. februarja pogodba z carinsko unijo Belgijo in Luksenburgom in končno dne 28. februarja pa pogodba z Anglijo. Zadnje imenovani pogodbi sta sklenjeni vsaka na dobo petih let s pol-odnosno enoletnim odpovednim rokom. Nemčija je v našem uvoznem prometu na četrtem, pri izvozu pa na petem mestu in je participirala v letu z 12 % na celokupnem našem uvozu in z 9 % pri našem izvozu. Naša bilanca z Nemčijo je bila 1926 leta skoro z 200 milij. dinarjev pasivna. V trgovinskem prometu z Anglijo pa znaša pasiva nad 360 milijonov dinarjev. Anglija zavzema v našem uvozu peto mesto s 5-75 odstotkov, v izvozu pa deseto mesto z 0-87%. Je malo izgleda, da bi se ta diferenca dala z novo pogodbo zmanjšati, ker je večini naših produktov zbog preferenčnih carin blaga, ki prihaja iz angleških kolonij, konkurenca na angleških tržiščih onemogočena. Trgovinski promet z Belgijo je mnogo manjši in znaša pri uvozu 0-96% pri izvozu pa 0-25%, vendar se Belgija trudi, da pridobi za svojo industrijo naša tržišča.

(Dalje prihodnjič.)

Konjunktura v naši lesni industriji.

Dunajska »Neue Freie Presse« po sveča v svoji prilogi »Europas Holz-wirtschaft« izčrpno pažnjo vsem vprašanjem celokupne mednarodne lesne trgovine. V prilogi z dne 13. t. m. čitamo sledeče zanimive podatke tudi o stanju naše lesne industrije izpod peresa Georg M. Eisen-a.

V jugoslovanski lesni industriji se je izvršila izprememba, ki bi jo n. pr. leta 1925 ne bili pričakovali niti najdrznejši optimisti. Namesto krize, ki je tiščala k tlom podjetje za podjetjem in pustila živeti samo najjačja, je nastopila doba visoke konjunktura, ki ni samo za lesno industrijo, temveč za celokupno gospodarstvo Jugoslavije velikega pomena. V času, ko je celokupni eksport Jugoslavije radi neugodne žetve izredno okrnjen, je izvoz lesa in lesnih fabrikatov mogočno narastel. Za leto 1927 so na razpolago sledeči podatki: Na čelu najvažnejših izvoznih predmetov Jugoslavije v letu 1927 sploh stoji stavbeni les z 1.150.071 tonami v vrednosti 885-4 milijona dinarjev pri celokupni izvozni vrednosti v znesku 6-4 milijarde dinarjev. Kurilnega lesa se je izvozilo 557.365 ton v vrednosti 127-6 milijonov dinarjev. Glavni odjemalci so bili: Italija z 272.870 tonami stavbnega lesa v vrednosti 545-8 milijonov dinarjev, Ogrska s 117.473 tonami stavbnega lesa v vrednosti 83-6 milijonov in 186.495 tonami kurilnega lesa v vrednosti 41-5 milijonov dinarjev. Francija je kupila 32.472 ton jugoslovanskega stavbnega lesa za 28-6 milijonov dinarjev in Anglija 43.331 ton za 38-9 milijona dinarjev. Velik konument jugoslovanskega lesa je Španija, ki pa ga radi pomanjkanja primerne trgovinske pogodbe pribavlja pod italijansko znamko. Kot važen predmet jugoslovanskega lesnega eksporta je navesti še »švelerje« iz hrasta, ki se jih je izvozilo v letu 1927 1-9 milijona komadov v vrednosti 92 milijonov dinarjev. Vzroki za porast izvoza so bili stabilizacija valute v Italiji, Franciji in Belgiji ter odstranitev Nemčije iz poljskega trga radi večletne carinske vojne.

Navedeni nadepolni početki v letu 1927 se v letu 1928 nadaljujejo. Vsi lesni strokovnjaki so kolikor toliko zadovoljni s svojimi poslovnimi uspehi. Bukev in hrast sta razprodana, cene naraščajo. Posebno za bukev se zdi, da je prišel ugoden čas. Anglija, Španija in Italija absorbirajo velike količine, tvornice avtomobilov se se vrge popolnoma na bukev.

Jugoslovanska lesna industrija se pritožuje radi pomanjkanja sirovega materiala. Nihče danes ne taji več, da se je v najdragocenejših gozdovih vršilo sekanje v prevelik meri. Jasno se vidi to v Bosni in Slavoniji, kjer po posebno pesimističnih vesteh izumira znameniti hrast. Slavonija in Bosna pa sta najvažnejši ozemlji za jugoslovansko lesno industrijo. Velik rezervoar bi mogla nuditi tudi Srbija, toda njeni gozdovi še niso dostopni prometu. Tudi tamkajšnje življenske prilike še ne nudijo ugodne podlage za procvit velike lesne industrije. Posebno oster pogled na položaj, ki ga je ustvarilo prekomerno sekanje, kažejo interesenti. V deželo prihajajo v velikem številu, pokupijo kar je mogoče, se udeležujejo licitacij in kupujejo cele gozdove. Posebno cenijo slavonjski hrast. Za njihove nakupe ni merodajno samo kritje potreb, temveč tudi dobra špekulacija. Izgledi najbližje bodočnosti se radi navedenih okoliščin ugodno presoajo. Na tvoritev cen bo pa nekoliko uplivalo tudi poljsko blago (hrast).

Veselje lesnih industrijalcev radi ugodne konjunktura pa moti nekoliko vprašanje revizije gozdnih pogodb. Napram raznim lesnim družbam, predvsem napram inozemskim, so se pojavili v javnosti mnogi očitki. Parlament je določil poseben preiskovalni odbor in vlada je od svoje strani obljubila preiskavo. Iz krogov lesne industrije se naglaša, da se morajo revidirane pogodbe kot take držati in izpolniti. Kajti soglasno so jih odobrile vlada in družbe in se torej ne mo-

rejo ovreči. Posebna vladna komisija vrši inšpekcijo v gozdnih industrijskih podjetjih. Proti zahtevanemu vpogledu poslovnih knjig pa je večina družb podvzela potrebne mere pri merodajnih činiteljih v Beogradu. Ustanovilo se je tudi posebno združenje lesnih industrijcev, da štiti svoje interese. Značilno je tudi, da se je v vrstah lesne industrije pojavila ostra kritika državne gozdne politike, posebno radi brezplačne podelitve lesa raznim zavodom in interesnim grupam. Iz vsega tega je razvidno, da se bodo vršili še novi boji in da še ni mogoče predvideti njih zaključka.

Dr. M. Škerlj:

Nekaj poglavij iz delniškega prava po poljskem osnutku delniškega zakona.

(Po predavanju v društvu »Pravniku«.)

(Nadaljevanje.)

V. Posebnosti pri kvalifikovani ustanovitvi.

1. Pri kvalifikovani ustanovitvi je objektivna in subjektivna nevarnost za družbo in delničarje znatno večja nego pri ustanovitvi z gotovino. Ne glede na to, da je tu najlažje ribariti v kalni vodi, tudi bona fide bodo ustanovitelji pač vedno nagnjeni, da previsoko ocenijo nederarne imovinske predmete, katere naj družba prevzame bodisi na račun delnic, bodisi za gotovino ali drugačen odplatek, in povsem človeško je, da svoje zasluge za ustanovitev družbe ocenjujejo subjektivno in si za to izgovarjajo objektivno prekomerno nagrade in ugodnosti.⁶ Zato skušajo vsi moderni zakoni ravno kvalifikovano ustanovitev obdati s prav posebnimi kvantelami.

2. Pismeno poročilo ustanoviteljev zahteva P. 6 v vsakem primeru kvalifikovane ustanovitve, tudi simultanske, enako kakor naš DR., tudi predpisi o vsebini poročila se ne razlikujejo od predpisov DR. Šv. 646, L. 285 zahtevata ustanoviteljsko poročilo le pri sukcesivni ustanovitvi, It. pa sploh ne zahteva izrečnega poročila, samo posebne ugodnosti za ustanovitelje morajo biti navedene v prospektu.

3. Dalje uvaja P. 7 pri kvalifikovani ustanovitvi obvezo revizije. Ustanovitelji morajo svoje poročilo predložiti po sedežu bodoče družbe pristojnemu registrskemu sodniku, ki izbere liho število strokovnih preglednikov iz seznama, katerega vodi trg. in obrt. zbornica. Pregledniki preizkusijo pravilnost in popolnost poročila, se izjavijo o primernosti odplatkov in nagrad in predložijo svoje podrobno mnenje sodniku v dveh izvodih. Enega izročijo sodnik ustanoviteljem, preglednikom pa določijo in zanje tudi izterja nagrado. Po ostalih zakonih je revizija samo relativno obvezna in še to samo pri sukcesivni ustanovitvi, zato te snovi nadalje ni moči obravnavati vzporedno.

4. Pri simultanski ustanovitvi ni posebne sankcije za primer, da je poročilo preglednikov manj ugodno nego poročilo ustanoviteljev; predpisano je s P. 8 samo, da se morajo določbe o kvalifikovani ustanovitvi sprejeti v ustanovni notarski akt in vsak podpisnik mora potrditi, da sta mu znani obe poročili. S tem seveda ni rečeno, da bi ustanovitelji in druge osebe, ki sodelujejo pri kvalifikovani simultanski ustanovitvi, ne bile civilno in kazensko odgovorne po že omenjenih določbah o odgovornosti, eventualno tudi po občem državljanškem in kazenskem pravu.

5. Pri sukcesivni ustanovitvi morajo prospekti vsebovati podatke o kvalifikovani ustanovitvi, poleg tega pa se morajo tekom 14 dni pred ustanovno skupščino podpisnikom delnic na podpisovalnih mestih dati prepisi obeh poročil (P. 18). Ako so nederarni imovinski predmeti, katere naj družba prevzame, oce-

njeni po preglednikih najmanj za 1/10 nižje nego po ustanoviteljih, sme vsak podpisnik pismeno umakniti svoj podpis, najkasneje na skupščini in pred volitvijo družbenih organov. Dotične delnice lahko prevzemo ustanovitelji ali druge osebe (P. 19).

6. Nadaljnja varnost naj se pri kvalifikovani sukcesivni ustanovitvi doseže na ta način, da se morata na ustanovni skupščini prečitati obe poročili in da smejo osebe, ki na skupščini predstavljajo 1/10 gotovinske delniške glavnice in ne uživajo nikakoršnih posebnih ugodnosti, zahtevati ponovno preiskavo poročila ustanoviteljev o kvalifikovani ustanovitvi. Skupščina mora nato izbrati komisijo najmanj treh članov, v nji sme manjšino zastopati predstavnik, ki ga ta izbere sama. Skupščina se mora odgoditi za najmanj osem dni, nova skupščina mora, če poročilo komisije ni ugodno, najprej skleniti, ali naj se dd. sploh ustanovi. O tem odločajo z navadno večino samo podpisniki, ki so podpisali denarne akcije in naj po statutu ne dobe nikakoršnih nagrad ali posebnih ugodnosti (P. 22).

7. Izvestno varnost pri ustanovitvi z apori hoče dati P. 5 s tem, da morajo biti aporne akcije pred registracijo povsem »pokrite«, kaj se pravi »pokrite«, pa ni rečeno.

8. Poleg vseh teh varnosti, ki se tičejo pred vsem bodočih delničarjev, pa skuša P. 29 zaščititi tudi občinstvo. Delnice, za katere so se dali stvarni vložki, se morajo do odobritve računskega zaključka za drugo poslovno leto glasiti na ime in se ne smejo ne odsvojiti, ne zastaviti. Hrani jih družba kot varščino odškodninskih zahtevkov iz dogovorov o dotičnih stvarnih vložkih in za te zahtevke ima prednost pred drugimi upniki. To se mora označiti tudi na delnicah samih.

9. Šv. 653 in L. 288 zahtevata za kvalifikovano simultansko ustanovitev samo, da se dotične določbe sprejmejo v statut oziroma v ustanovni spis in izrečno odobre, It. niti tega ne. Prospekti morajo vsebovati podatke o kvalifikovani ustanovitvi, po It. vsaj o ugodnostih za ustanovitelje. Dalje mora biti ustanoviteljsko poročilo od začetka podpisovanja na vsakem podpisovalnem mestu na vpogled podpisnikom (Šv. 646, L. 285, It. tega ne zahteva). Izrečno mora ustanovna skupščina sklepati o odobritvi kvalifikovane ustanovitve (Šv. 651, L. 287, It. 100; niti izrečno priznanje podpisnikov, da so jim znani in da sprejmejo pogoje kvalifikovane ustanovitve po It. 98 ne nadomešča te odobritve). Dane so za ta del tudi razne kvantele glede kvoruma, večine, glasovalne pravice (prizadeti je po It. 101 nima) itd. Samo pri sukcesivni ustanovitvi in samo po zahtevi izvestne manjšine — po It. 101 pa že po zahtevi enega samega podpisnika — se vrši revizija. Po It. 101 izbere veččaka ali veččake ustanovna skupščina s kvalifikovano večino; če se ta ne doseže, postavi veččake sodnik. Poročilo veččakov se odobruje z navadno večino na skupščini zastopane delniške glavnice, toda če je po poročilu vrednost stvarnih vložkov za več nego 1/2 manjša, nego so jo označili ustanovitelji, so podpisniki (vsi) prosti svoje zaveze, vlagatelj — pač tudi ustanovitelji — pa odgovarja za škodo. Določbe L. 286 so jako podrobne, dane so za izvestne primere tudi razne olajšave, ki pa ni, da bi se tu razpravljale. (Koniec prihodnjč.)

Ljubljanska borza.

Tečaj 20. marca 1928	Pov. pr. Sevanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h gold.	—	22-89
Berlin 1 M	13-585	13-615
Bruselj 1 belga	—	7-928
Budimpešta 1 pengö	9-925	9-955
Curib 100 fr.	1093-50	1096-50
Dunaj 1 šiling	—	8-011
London 1 funt	277-13	277-92
Newyork 1 dolar	56-765	56-965
Pariz 100 fr	—	223-0
Praga 100 kron	168-14	168-94
Trst 100 liz	299-33	301-33

Trgovina.

Velesejem v Osijeku se vrši od 8. do 17. aprila 1928.

Sladkor. Položaj v New-Yorku je bil v zadnjem času neenoten. Neka tamošnja tvrdka navaja celo vrsto momentov za hausse in pride do zaključka, da je zboljšanje v drugi polovici leta več kot verjetno. Londonski trg ima slabo tendenco, pariški pa dobro. Na Francoskem bo letos s sladkorno peso obdelani prostor večji kot lani. Isto poročajo o Italiji, ki je morala v zadnjem času vsled zmanjšane produkcije nakupiti velike množine surovega sladkorja v inozemstvu. V Českoslovaški bo dosežen v najkrajšem času popoln sporazum glede cene pese. Na Nemškem se bo areal nekoliko zvišal, na Poljskem bo ostal isti kot je bil lani. Angleži so hoteli s peso obdelani svet izdatno povečati, a kmetje niso nič kaj za to, ker jih je slabi lauski pridelek razočaral. Če Evropo splošno pregledamo, se ne bo dosti spremenilo, razen v Rusiji, ki bo v izvedbi načrta za vzpostavitve prejšnje kapacitete tudi letos s peso obdelani prostor izdatno pomnožila.

Montecatini združuje in kupuje. Na občnem zboru največjega italijanskega koncerna kemije Montecatini, ki se bo vršil 24. t. m. v Milanu, bodo predlagali 18-odstotno dividendo. Na izrednem občnem zboru, ki se bo vršil takoj po rednem, bodo skleпали o priklonitvi štirinajst družb, ki reprezentirajo skupni kapital v vrednosti več kot 100 milijonov lir. S to priklonitvijo bo skoraj vsa italijanska kemična industrija v rokah koncerna Montecatini.

Industrija.

Pariška konferenca o železu in jektu. Pogajanja kartela surovega jekla so morali vsled smrti predsednika Mayrischa skrbeti. Načrt za ustanovitev mednarodne prodajne zveze so opustili, ker se je tržni položaj zboljšal. Producerski program za tromesečje april, maj in junij so pustili nespremenjen. Za nemški eksport so znižali omejitveno kvoto od 75.000 ton na 25.000. S tem postane brezpredmeten del obtožb, ki jih ima Nemčija proti kartelu. Centralnoevropski člani kartela, kojih nadprodukcija znaša vsled velike sprejemne zmoglosti domačega trga ca 6 odstotkov, so zahtevali zvišanje kvot, odgovarjajoče njih produkciji, a jim zvišanje ni bilo dovoljeno. Znano je pa, da je znižana centralnoevropska kaznilna kvota za polovico prvotne izmere na 2 dolarja na 1 tono nadprodukcije.

Denarstvo.

Ureditev predvojnih dolgov. Na dan 12. aprila je bila sklicana v Rim konferenca za ureditev predvojnih dolgov; iz tehniških razlogov so jo preložili na dan 2. maja. 30. aprila in 1. maja se vršijo pod predsedstvom reparacijske komisije pogajanja nasledstvenih držav, pri katerih bodo med seboj izmenjali in odobrili bilančni material. Ker so bile v dosedanjih pogovorih obstoječe difference odstranjene, upajo, da se bo rimska konferenca ugodno zaključila.

Oživiljenje latinske novčne zveze? — Francoska vlada namerava v zvezi s pripravami za stabilizacijo franka financirati tudi rumunsko in jugoslovansko vrednostno stabilizacijo, oprta na nadaljne velike dovoze zlata iz New-Yorka. Potrebne denarne zneske hočejo koncentrirati v Parizu in jih dati na razpolago centralnim bankam Jugoslavije in Rumunije. Dalje mislijo na zopetno oživiljenje latinske novčne zveze pod francoskim vodstvom. Lejski in dinarski bankeci naj se zamenjajo za nove, ki bi odgovarjali zlati vrednosti stabiliziranega franka.

RAZNO.

Zaključek velesejma v Leipzigu. Skupni zaključek velesejma dokazuje, da je bil to največji in najuspešnejši mednarodni velesejem po stabilizaciji marke. Obiskalo ga je 175.000 kupčijskih obiskovalcev, med njimi 30.000 iz inozemstva. Število razstavnikov je bilo nad 10.000, od teh 1100 inozemskih tvrdk iz 23 raznih držav. S 30.000 kvadratnimi metri razstavnega in prometa prostora je prekosil velesejem daleko vsako svetovno razstavo. Kupčijski uspeh sejma potrjujejo poročila go-

spodarskih organizacij in vodilnih oseb najrazličnejših produkcijskih panog. Svoj čas smo pisali, da so Nemci od dne do dne bolj proti velikemu številu velesejmov, češ, da se s tem vse razcepi; hočejo pridržati samo nekaj velesejmov, med njimi v prvi vrsti onega v Leipzigu.

Petrolej v Sibiriji. Blizu Vladivostoka (Vzhodna Sibirija) so odkrili petrolejske vrelce in sicer prav izdatne. Takoj so poslali kompetentno raziskovalno komisijo strokovnjakov tja. Geološke razmere so iste kot na bližnjem otoku Sahalinu, kjer so velika petrolejska najdišča; zato upajo, da se bodo poročila o petroleju obistinila. Ker ima vsa obala Ohotskega morja enake geološke plasti, upajo na nadaljna odkritja. Na Sahalinu je celo petrolejsko jezero.

Iz dežele avtomobilov. Na koncu leta 1927 so našli v U. S. A. poleg treh milijonov tovornih avtomobilov nad 20 milijonov osebnih avtomobilov. Okrog 2.700.000 družin ima po dva avtomobila. V U. S. A. je še zmeraj 80 odstotkov vseh avtomobilov sveta. Vseeno je bilo pa leto 1927 leto počasnejše avtomobilne produkcije, napravili so 3.500.000 avtomobilov, leta 1926 pa 4.500.000, 80 odstotkov avtomobilov je zaprtih. Vrednost avtomobilne produkcije leta 1927 cenijo na 2560 milijonov dolarjev; k temu pride še za skoraj 600 milijonov nadomestnih pnevmatik in za 750 milijonov drugih nadomestnih delov in pritiskih. Povprečna nadrobna prodajna vrednost osebnih avtomobilov je znašala 953 dolarjev, vrednost tovornih avtomobilov pa 1053 dolarjev. Od vseh novih avtomobilov so jih prodali 53 do 58 odstotkov na obroke. V avtomobilni industriji in v panogah, ki so z njo združene, zasluži okoli 3.700.000 ljudi svoj kruh. Davčni dohodki vseh avtomobilnih vrst so nesli leta 1927 726 milijonov dolarjev. Ameriški avtomobili so porabili lani skoraj 10 milijonov galon bencina; 1 galona = 4'54 l. Eksport avtomobilov iz U. S. A. (in iz Kanade) je presegel prvič pol milijona in je znašal 543.000 voz.

Elektrika v Ameriki. Produkcija toka javnih električnih naprav v U. S. A. je cenjena v letu 1927 na 79 milijonov KW ur, kar pomeni napram letu 1926 osemodstotni povešek. Na koncu lanskega leta je bilo priključenih na elektrarne 17.600.000 gospodinjstev. Od električnih porabnostih aparatov je najbolj razširjen likalnik, 87% vseh gospodinj ga ima. Na drugem mestu je vsrkovalec prahu, z 38'8%. Električni pralni stroj je nabavilo že 28'4% vseh ameriških gospodinj, električne kuhinje naprave 14'8 odstotkov, električne hladilne omare 4'3%, električne kuhinjske štedilnike 3'36%. Znano je velika poraba električne luči v Ameriki. V lanskem letu so prodali 538 milijonov žarnic in vrednosti 160 milijonov dolarjev. Dalje so prodali lani v U. S. A. nad 1 milijon vsrkovalecev prahu, 790.000 pralnih strojev in 365.000 hladilnih omar.

Cosulich in Tržaški Lloyd. Pisali smo že o tem. Podjetje Cosulich ima sedaj 30 odstotkov delnic Tržaškega Lloydja. Beremo: Ne gre za fuzijo, obe podjetji naj delata samostojno naprej, a v svrhu režijskih prihrankov naj se izvrši skrčenje upravnega aparata in agentur tam, kjer imata obe podjetji svoja zastopstva. To bi bilo na primer na Grškem, kjer je veliko zastopstev te in one družbe v istih krajih. Od te transakcije, ki naj izloči tudi obstoječo konkurenco, si obetajo v italijanskih gospodarskih krogih veliko koristi. Nameravano zvišanje glavnice Cosulichovega podjetja od 250 na 500 milijonov lir naj dvigne sredstva, potrebna povodom te transakcije. Kakor znano ima Cosulich v prometu tudi najmodernejše z bencinom kurjene ladje.

Po svetu. — Nemške občine hočejo najeti veliko inozemsko posojilo v znesku 600 milijonov mark, in sicer v Ameriki. A kreditov ne bodo drugače dobile, kot da dovolijo neko kontrolo svojega finančnega gospodarstva. — Pogajanja o ustanovitvi mednarodnega kartela klobukov se nadaljujejo. Gre za enotne kreditne kondicije in prodajne pogoje. — Nemška banka (Deutsche Bank) v Berlinu izkazuje za preteklo leto 23 milijonov 580.000 mark čistega dobička; leta 1926 je znašal čisti dobiček 24 milijonov 940.000 mark. Dividenda bo 10-odstotna. Rezervam so nakazali 2 milijona 500.000 mark. Kritje znaša 51'6%,

⁶ Sicer pa treba priznati, da so pri nas izrečne posebne nagrade in ugodnosti za ustanovitelje velika redkost.

obveznosti 58%. — V italijanskem uradnem listu beremo zakonsko odredbo, ki dovoljuje avtomobilnim tovarnam za dobo dveh let carine prost uvoz in davka prosto prodajo bencina, petroleja in mineralnega olja, ki so namenjeni za porabo pri prodaji avtomobilov. — Zveza lesnih industrijcev in lesnih trgovcev v Sarajevu je naslovila na ministristvo šum pisanje, v katerem razloži svoje stališče v vprašanju revizije domačih gosdnih pogodb. Zveza zastopa stališče, da je revizija v načelu brezdvomno upravičena in da je to zahteva vsega gospodarstva. — V Beli Cerкви je 5 bank, ki imajo skupaj delniško glavnico 4.700.000 Din in rezerve 1.700.000 Din. Vloge znašajo 42 mil. dinarjev, obrestujejo se po 10%; kredite pa dajejo po 15 in 16%. Banke torej niso posebno velike. — Bolgarski trgovci v Varni in Burgasu so ustanovili novo parobrodno družbo, ki je zgrajena na zadružni podlagi. — Pri Grški Narodni banki je ustanovil anglogrški industrijskokreditni trust svojo sekcijo, ki je z delom že pričela. — V Atenah so otvorili francosko razstavo, Francoski lin. minister Bokanovski in njegovo spremstvo so za časa bivanja v Atenah gostje grške vlade. — Znana selunska banka Fekas je ustavila izplačila; pasiva znašajo 3 milijone drahem. Glavni imejitelj banke je pobegnil v inozemstvo. — Nameravano standardiziranje žita v Rumuniji je vznevoljilo zlasti žitne trgovce v Erdeljski in v Banatu, ker ni tam primernih skladišč na razpolago. Bojijo se, da bi se že itak majhna žitna trgovina novih rumunskih pokrajin popolnoma preselila v Staro Rumunijo. — V Rumuniji bodo spremenili dosedanja zakon o poštnočekovnem in nakazilnem prometu. — Insolventna je postala velika rumunska žitna eksportna tvrdka Lotar Schnierer v Galacu in je zaprosila za uvedbo konkurznega postopanja. Tvrdka obstoji že 40 let in je bila med največjimi eksportnimi tvrdkami žita v Rumuniji. Pasiva znašajo 180 milijonov lejev. — Nemška jeklena zveza je imela v preteklem letu 2300 milijonov mark prometa. O bilanci prinesemo poseben članek. — V Avstriji je nad 1000 delniških družb. — Na bolgarskem vinskem trgu se je pojavila v zadnjem času opreznost in se izvršijo večje kupčije samo v velikih vinskih središčih z velikimi zalogami. Cena bolgarskega vina se giblje med 8 in 9½ levov za liter. Za južnobolgarska vina plačujejo 10 do 12 levov, za najboljše kvalitete tudi 14 levov. — Če vzamemo za draginjski indeks v Atenah leta 1914 številko 100, je

značil ta indeks l. 1922 738, 1923 1217,5, 1924 1324,8, 1925 1490, 1926 1798, 1927 pa 1928; za januar l. 1. 1928, za februar 1928. Torej je letos indeks zelo poskočil. — Glede davčne obveznosti inozemskih tvrdk v Rumuniji je priobčil uradni list rumunske vlade določbe finančnega ministristva. — Tihotapstvo v Rumuniji je zelo razvito in ogroža v veliki meri rumunske državne dohodke. Dosedanje odredbe niso bile uspešne, ker je bila večina tihotapcev brez premoženja. Sedanje odredbe bodo strožje, pripravljajo jih finančno ministristvo. — Z datumom 25. febr. je imela Rumunska Narodna banka za 21 milijard lejev bankovcev v obtoku, kovinsko kritje je znašalo nad 7 milijard lejev, torej tretjino obtoka. — Proizvajanje piva v Avstriji je v zadnjem času zelo nazadovalo, kar pripisujejo velikim davkom in nakladam. — Češkoslovaški sladkorni industriji se je posrečilo, da je vsled odprave italijanske carine na surovi sladkor dosegla velike dobave surovega sladkorja v Italijo. V zadnjih tednih sklenjene zaključke z Italijo cenijo na 40.000 ton, kar znači vrednost 70 milijonov Kč. Tudi v druge države se je češkoslovaški eksport sladkorja v februarju in marcu zelo dvignil. Za bližnje mesece cenijo eksport češkoslovaškega sladkorja na 400 do 500 milijonov Kč.

Drobne vesti. Velika nemška plovna družba Hapag je imela lani 12 milijonov mark čistega dobička, za 90,5% več kot v letu 1926. Dividenda je 8-odstotna, lani 6-odstotna. — Znani belgijski koncern umetne svile Soie artificielle de Tubize, ki je v ozkih stikih tudi z nemškimi koncernom, je imel lani 200% dobička v splošnem, čistega pa 52 milijonov 16.000 frankov. Dividenda je 45-odstotna. — Previšek avstrijskega proračuna za leto 1927 znaša 102 mil. šilingov. — Zaposlenost škodovih tovarn je prav dobra in pravijo, da jim je delo zagotovljeno do konca leta. Dividenda bo višja kot lani in bo znašala 55 Kč. — V Češkoslovaški je bilo v februarju 204 poravnalnih postopanj in 53 konkursov z aktivni 34 milijonov Kč in s pasivi 77 mil. Kč. — Obtok bankovcev v Češkoslovaški znaša nad 6800 milijonov Kč, kovinsko kritje je po računanju čl. Narodne banke 87,8-odstotno. — Dividendo Glanzstoff v Elberfeldu cenijo na 18 do 20%; lani je bila 15-odstotna. Družba se hoče razširiti in pripravlja novo emisijo delnic. — Francoska vlada je potom Morganove banke vrnila newyorški Fed. Res. banki 8-odstotno posojilo v znesku 100 mil. dolarjev iz leta 1920. Z obročnimi odplačili se je posojilo sčasoma znižalo na 70 mil. dolarjev, in te so sedaj naenkrat plačali. To je največji znesek po vojski, ki ga je Fed. Res. banka v Newyorku naenkrat dobila. — Cene železa na Nemškem ostanejo do 15. aprila nespremenjene.

— Srednjeevropske in vzhodnoevropske produktne borze bodo imele v maju konferenco v Pragi. Tudi Jugoslavija bo na konferenci zastopana. — Na Angleškem se bo stvoril velik radiokoncern potom fuzije treh velikih družb; glavnica bo znašala 53.700.000 funtov. — Dobiček Cie Générale Transatlantique znaša ca. 40 milijonov frankov ali 28% glavnice; lani je bil 12-odstoten. — Dalnice velikega podjetja Mitteldeutsche Stahlwerke v znesku 150 milijonov mark bodo s posredovanjem Darmstädtske banke vpeljane na berlinski borzi. Uvedbeni borzni tečaj cenijo na 120 do 125 odstotkov.

TRŽNA POROČILA.

Baker itd. Zadnji čas so cene bakra neprestano padale. To padanje so nakupi nemške in angleške industrije ustavili in so celo ceno v Londonu poglani navzgor; v zadnjem tednu je poskočila za 1,25 funta pri toni. To je seveda za ameriški kartel nagib, da zviša tečaj za elektrolit, ki že dolgo časa ni prekorajčil 14,50 centov. Cink, ki je v preteklih tednih zelo padel, si je v zadnjem tednu zopet opomogel. Polagoma je dosegel tečaj 25¼ funtov za promptno blago in 25½ funtov za blago v enomesečni dobavi. Cín je pa ostal nespremenjen. V splošnem oblikovanja cen ne sodijo s prevelikim zaupanjem, ker so se tako v Evropi kot v Ameriki zaloge znatno povečale, dočim je konsum skrajno oprezen in se omejuje samo na kritje majhne dnevne potrebe. Svinec si je opomogel, kar je pa edinole posledica konsumnih nakupov. Velikega kolebanja v cenah ni pričakovati.

Mariborske tržne cene od 15. marca 1928. (Cene v dinarjih.) Govedina 9 do 18, drob 5 do 18, telečina 17 do 22,50, drob 15 do 20, svinčina 15 do 22,50, drob 10 do 20, slanina 20 do 22, papricirana 28 do 30, mast 23 do 30, prekajeno meso 22 do 32, gnjat 32 do 34, klobase 18 do 40, konjsko meso 5 do 8 za 1 kg. Kože: konjske 150 do 200 komad, goveje 18 do 21, telečje 26 do 30, svinjske 15 do 18, gornje usnje 85 do 130, podplati 80 do 95 za 1 kg. Perutnina: piščanci 20 do 30, kokoši 32,50 do 45, race 30 do 40, gosi 70 do 100, purani 80 do 115, domači zajci 15 do 40 komad. Ribe: ščuke 20, morske ribe 14 do 20. Mleko, maslo, sir, jajca: mleko 2,50 do 3, smetana 10 do 12 liter, maslo surovo 36 do 40, kuhano 44 do 50, čajno 50 do 60, sir 25 do 30 za 1 kg, jajca 1 do 1,25 komad. Pijače: vino novo 12 do 15, staro 16 do 25, pivo 9,50, žganje 25 do 35, sadjevec 3,50 do 4 liter. Kruh: beli 6, črni 5,50 za 1 kg. Sadje: jabolka 6 do 12, posušene slive 10 do 12, mandelj 48 do 65, orehi 10, lušeni 36 do 40, mak 16 do 18 za 1 kg, limone 0,50 do 1,75, oranže 1 do 2,50 komad. Specerijsko blago: kava I. 65 do 75, II. 45 do 55, pražena I. 80 do 100, II. 56 do 70, čaj 100 do 125, sol 3 do 3,50, poper 75, testenine 12 do 14, marmelada 25 do 35, povidl 10, med 20 do 30, sladkor 14 do 16, škrob 18 do 20, riž 6 do 12, milo 15 do 18, soda 2, ječmenova kava 14 do 16, cikorija 18 do 20 za 1 kg, kis navadni 2 do 3, vinski 4 do 5, olje oljivo in bučno 20, spirit denat. 10 do

12 liter. Žito: pšenica 8,75 do 4, rž, ječmen, oves 8 do 8,50, koruza, proso, ajda 3, liho 4 do 5, grah 14, leča 14. Mlevski izdelki: pšenična moka 4 do 5,50, ržna moka 4,75 do 5, ječmenček 6 do 12, otrobi 2,25 do 2,50, koruzna moka 3,25, koruzni zdrob 4 do 4,50, pšenični zdrob 6, ajdova moka 8,50 do 7,50 za 1 kg. Krma: seno 60 do 90, slama 40 do 45. Kurivo: drva trda 140 do 150, mehka 105 do 115 za m³, premog trboveljski 43 do 50, velenjski 26 do 28 za 100 kg, oglje 2, koks 0,75 do 0,90, karbid 7 za 1 kg, bencin 9 do 10, petrolej 7 liter, sveče 25 do 35 za 1 kg. Zelenjava: solata, radič 14 do 16, čebula 4,50 do 5, česen 10 do 16, krompir 1 do 1,25, broč 10 do 12, zelje kislo 4, repa kisla 2 za 1 kg, melovilec, regrad, berivka, špinata 1 za kupček, karfiol 5 do 12, pore 0,50 do 1,50, ohrovi in zeljnate glave 0,50 do 3 komad, peteršilj 0,50, zelena 0,50 do 3, zelenjava za kuhno 0,50 šopek.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 23. marca t. l. ponudbe glede dobave 1 stroja za žaganje kovin ter glede dobave 1000 komadov žicovodnih koles. Predmetni pogoji so na vpogled pri gradbenem odeljenju te direkcije. Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 27. marca t. l. ponudbe glede dobave 2 vagonov pšenične moke. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 20. marca t. l. pri Intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave mesa za čas od 1. aprila do 30. septembra t. l.; dne 29. marca t. l. pa glede dobave 1800 kub. metrov drv.

Dobave. Saobračajno - komercijelno odeljenje Direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 22. marca t. l. ponudbe glede oddaje 100 knjig v vezavo. Gradbeno odeljenje direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 23. marca t. l. ponudbe glede dobave posodic za barvilo. — Mašinsko odeljenje Direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 24. marca t. l. ponudbe glede dobave verig; do 26. marca t. l. pa glede dobave 1 bakrene plošče. — Predmetni pogoji so na vpogled pri posameznih odeljenjih. Direkcija drž. rudnika v Brezi sprejema do 30. marca t. l. ponudbe glede dobave 2000 kg olja za osovino; do 31. marca t. l. pa glede dobave 1000 metrov jeklenih vrvi. — Komanda pomorskega arsenala v Tivtu sprejema do 3. aprila t. l. ponudbe glede dobave lanenega impregniranega platna in kož. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 2. aprila t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 600 kg jeklenih vrvi, 350 kg raznega jekla in materiala za razširjenje telegrafsko-telefonskih naprav. — Dne 9. aprila t. l. pri Upravi državnih monopolov, ekonomsko odeljenje v Beogradu glede dobave večje količine cigaretnega papirja.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prispevajte v fond za Akademijo znanosti in umetnosti in za Narodno galerijo v Ljubljani!

Malinovec

zajamčeno pristne, izborne kakovosti, izdelan samo iz pravih gorskih malin, kakor tudi neoslajen MALINOV SOK (Succus), prodaja v vsaki množini po smernih cenah v rnica

„ALKO“

družba z o. z. LJUBLJANA, Kolizej.

VELETRGOVINA

kolonijalne in špacerijske robe

IVAN JELAČIN

LJUBLJANA

Zaloga sveže pražene kave, mletih čičav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba!

Zahtevajte cenik!

VINOČET

tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz pristnega vina.

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadst.

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporeča

špacerijsko blago

raznovrstno šganje, moko in dežalne pri-delke. - Raznovrstne rudninske vode.

Lastna pražarna za kave in mlin za čičave s električnim obratom. cenik na razpolago!

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA

TRG.-IND. D. D.

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. * Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, volila, letake, posebnice itd. * LASTNA KNJEDVEZNIKA. * TELEFON. ST. 2552.